EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.5.2012
COM(2012) 303 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Tšehhi Vabariigi 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi Vabariigi lähenemisprogrammi (2012–2015) kohta

{SWD(2012) 303 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Tšehhi Vabariigi 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi Vabariigi lähenemisprogrammi (2012–2015) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[2],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone[3],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta[4]; mõlemat dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 COM(2012) 303 final.
3 P7_TA(2012)0048 ja P7_TA(2012)0047
4 Nõukogu 26. aprilli 2012. aasta otsus 2012/238/EL

(3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovituse Tšehhi Vabariigi 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Tšehhi Vabariigi lähenemisprogrammi 2011–2014 kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020" tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust. 14. veebruaril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[5] milles ei nimetatud Tšehhi Vabariiki ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) Euroopa Ülemkogu kiitis 2. märtsil 2012 heaks finantsstabiilsuse tagamise, eelarve konsolideerimise ja majanduskasvu edendamise prioriteedid. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(6) Tšehhi Vabariik esitas 25. aprillil 2012 oma lähenemisprogrammi ajavahemikuks 2012–2015 ja 13. aprillil 2012 oma riikliku reformikava 2012. aastaks. Selleks et võtta arvesse kõnealuse kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(7) Nõukogu, kelle arvamus põhineb 2012. aastal stabiilsusprogrammile antud hinnangul kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97, on seisukohal, et programmi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on realistlik. Vastavalt lähenemisprogrammile eeldatakse, et SKP kasv jõuab 2012. ja 2013. aastal vastavalt 0,2 % ja 1,3 % tasemele võrreldes komisjoni 2012. aasta kevadprognoosiga, mis oli vastavalt 0 % ja 1,5 %. Programmis kirjeldatud eelarvestrateegia eesmärk on saavutada 2016. aastal tasakaalustatud eelarve. Valitsemissektori puudujäägieesmärk 2,9 % SKPst on kooskõlas nõukogu 2. detsembri 2009. aasta soovitustes sätestatud ülemäärase puudujäägi kõrvaldamise tähtajaga. Iga-aastane eelarve kohandamine 0,9 % SKPst aastatel 2010–2013, mis põhineb (ümberarvutatud) struktuurilisel eelarvetasakaalul,[6] on veidi väiksem kui nõukogu soovitatud korrigeerimine 1 % SKPst. Programm kinnitab eelnevat keskpika perioodi eelarve-eesmärki – saavutada 2015. aastaks eelarvepuudujääk 1 % SKPst, mis kajastab adekvaatselt stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas kavatsetakse liikuda 2014. ja 2015. aastal sammudega vastavalt 0,8 % ja 0,7 % SKPst, mis põhinevad (ümberarvutatud) struktuurilisel tasakaalul, ning valitsussektori kulude kasvumäär on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti kulutuste võrdlusalusega. Programmi eelarveprognoos ähvardab mitu ohtu. Praegu parlamendis arutatav seadus rahalise kompensatsiooni kohta kirikutele suurendaks valitsemissektori puudujääki jõustumisaastal 1,5 % SKPst. Üldisemalt kujutavad kavandatava tulu- ja kulupoole konsolideerimise olemus ja ulatus märkimisväärset ohtu, et eelarve kohandamise mõju ei suudeta programmiperioodi järel säilitada. Eelarve kohandamine on seni põhinenud peamiselt üleüldistel kärbetel, mis mõjutavad ka majanduskasvu soodustavaid kulusid. Aastateks 2013–2015 on kavandatud hoida avaliku halduse kuludelt täiendavalt kokku

[5] COM(2012) 68 final.

[6] Tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaal, v.a ühekordsed ja muud ajutised meetmed, mille komisjoni talitused on ümber arvutanud programmis sisalduva teabe põhjal, kasutades ühist metoodikat.

peaaegu 1 % SKPst, kuid programmis ei ole üksikasju piisavalt täpsustatud. Lisaks on enamik kavandatud tulumeetmeid ajutised ja peaksid lõppema 2015. aastal. Programmi kohaselt peaks võla ja SKP suhe tipnema 2013. aastal 45,1 % tasemel SKPst ning hakkama seejärel langema, peamiselt tänu esmase tasakaalu kavandatavale pidevale paranemisele.

(8) Tšehhi ametiasutused kiitsid 2011. aastal heaks vähendatud käibemaksumäära ja tubakaaktsiisimäära suurendamise ning olulise maksureformi, mis jõustub 2014. aastal ja mõjutab eelkõige tööjõu maksustamist. Maksusüsteemi täiendavates muudatustes lepiti valitsuse tasandil kokku 2012. aasta aprillis. Mõned neist on seotud praegu alamaksustatud keskkonna ja kinnisvara maksustamisega. Tööjõu maksustamise valdkonna sätete ettepanekukohane ajutine olemus tekitaks täiendavaid täitmiskulusid ja vähendaks prognoositavust maksumaksjate jaoks. Peale selle võiksid uued ettepanekud käsitleda füüsilisest isikust ettevõtjate madalat maksustamise taset võrreldes töövõtjatega kindlasummaliste maksete ja maksuvähenduste ulatusliku kasutamise tõttu. Valitsus on võtnud meetmed võitlemaks pettustega käibemaksu ja kütusemaksude valdkonnas ning astus samme maksude kogumise koondamiseks ühe asutuse pädevusse. Siiski on maksulaekumine jäänud probleemiks ning praegune maksukogumissüsteem ei põhine selgesti sõnastatud ja igakülgsel maksukogumisstrateegial.

(9) Tšehhi valitsus kiitis heaks eelarve jätkusuutlikkuse taastamisele ja pensionisäästude suurendamisele suunatud pensionireformi ja on seda osaliselt rakendanud. Kuid prognoositud eelarve tasakaalustamatus pensionisüsteemis on ELi keskmisega võrreldes ikkagi suur. Reform ei hõlmanud selget seost seadusega sätestatud pensioniea ja eeldatava eluea vahel. Uue loodud samba suutlikkus aidata kaasa keskmise pensioni suurenemisele tulevikus sõltub sellest, kui suur osa töötajatest, eelkõige noortest, selles osaleb, ja eeldatavast pikaajalisest tootlusest. Siiski ei ole kuulutatud välja meetmeid nimetatud sambas osalemise stimuleerimiseks ning võimalikele säästjatele oleks kohane anda täiendavat teavet. Lisaks ohustab valitsuse väljapakutud uus ennetähtaegse pensionilejäämise kava tugevasti selliste reformide usaldusväärsust, mille eesmärk on tõsta nii tegelikku pensioniiga kui ka tagada piisavad pensionid.

(10) Üldine töötuse määr on väiksem kui ELi keskmine, kuid lastega naistel ja muudel haavatavatel rühmadel on raskusi oma potentsiaali realiseerimisel tööturul. Ennetähtaegne naasmine vanemapuhkuselt, mis välistaks oskuste vähenemise, on tingitud lapsehooldusteenuse suuremast kättesaadavusest, eriti alla kolmeaastaste laste puhul. Valitsus lihtsustas ettevõttepõhiste lasteaedade tehnilisi nõudmisi ja kavandab maksusoodustusi lapsehooldusteenuse stimuleerimiseks erasektoris, mis tähendab, et ta on esitatud soovitused osaliselt rakendanud. Ometi käib lasteasutustes vaid 3 % alla kolmeaastastest lastest (võrreldes 24 % EL 27 riikidega aastal 2009), mistõttu on vaja täiendavaid meetmeid, et suurendada väikelaste vanemate osalust tööturul.

(11) Mitmeid meetmeid võeti tööhõiveameti töö tõhustamiseks. Piirkondlikud tööbürood pandi sotsiaaltoetuste ulatusliku reformi raames uue kesktööbüroo alluvusse, mittekindlustuslike sotsiaaltoetuste maksmine läks kohalikelt omavalitsustelt üle tööbüroode pädevusse. Kuid sellest tulenev suurem töökoormus suurendab koormust riiklike tööbüroode töötajatel, kelle arv vähenes 2011. aastal 12 %. Tööjõuvahenduse kvaliteedi tõstmiseks võeti kasutusele süsteem tööjõuvahendusega seotud tegevuse edasiandmiseks eraagentuuridele. Tasustruktuur tundub aga olevat ebapiisav. On vaja

täiendavaid jõupingutusi, et tagada väljaõppe parem kvaliteet ja tulemuslikkus, abi tööotsijaile ning personaalsed teenused. Tuleb tagada vajalikud vahendid ja stiimulid. Selleks et sekkumine oleks sihipärasem, tuleb hakata tõhusust hindama ja aktiveerimisprogrammide rahastamine tuleks siduda tulemustega.

(12) Avalikus halduses on siiani palju arenguruumi, vaatamata hiljutistele edusammudele mõnes sellises valdkonnas nagu e-valitsuse teenused ja ettevõtjate halduskoormuse vähendamine. Korruptsioonivastase strateegia osas on peamiseks saavutuseks 2012. aasta aprillist kehtiv uus riigihangete seadus. Siiski on usaldusväärsuse ja tulemuslikkuse tagamiseks vaja nõuetekohast jõustamist ja rakendamist. Tegeletud ei ole anonüümse osaluse küsimusega. Avalike teenistujate seadus on alles ettevalmistamisel, kuid see tuleb vajaliku haldusstabiilsuse tagamiseks viivitamatult vastu võtta. Palju probleeme ELi fondide rakendamisel on põhjustanud eeskirjade eiramine riigihangetel ning avaliku halduse juhtimis- ja kontrollisüsteemide puudulik toimimine.

(13) Tšehhi majandus peab mobiliseerima tegurid, mis hõlbustavad üleminekut majanduskasvupõhisele innovatsioonile, suuremale lisaväärtusele ja kvaliteetsemale inimkapitalile, sest kapitalimahukal kasvul põhineva edasise tõelise lähenemise võimalused paistavad üsna piiratud. Arutusel on kolmanda taseme hariduse reform. Ehkki see hõlmab praeguse akrediteerimismenetluse läbivaatamist, ei ole see põhiküsimuse – kvaliteedi hindamise standardite osas piisavalt täpne ning võttes arvesse süsteemse andmekogumise ja -analüüsi puudumist, ei ole sel akadeemiliste ringkondade toetust. Valitsus on Tšehhi kooliõpilaste saavutuste halvenemise tõttu astunud samme minimaalsete õppetulemuste tagamiseks ja asunud ellu viima üleriigilise arvutipõhise testimise strateegiat. Ometi on need meetmed liiga kitsad, et kohustusliku hariduse kvaliteeti ja ühtset taset tegelikult tõsta.

(14) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Tšehhi Vabariigi majanduspoliitikat. Komisjon hindas lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Tšehhi Vabariigi eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada ELi üldist majandusjuhtimist, andes ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool 1.–6. soovituses.

(15) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud Tšehhi Vabariigi lähenemisprogrammi ning nõukogu arvamus[7] kajastub eelkõige punktis 1 esitatud soovituses,

SOOVITAB Tšehhi Vabariigil võtta ajavahemikus 2012–2013 järgmisi meetmeid:

1. Tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi õigeaegne edukas korrigeerimine. Selleks tuleb täita täielikult 2012. aasta eelarve ja täpsustada aastaks 2013 vajalikud pikaajalised meetmed, et saavutada nõukogu soovituses ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse all täpsustatud aasta keskmine struktuuriline kohandus. Seejärel tuleb tagada asjakohane struktuuriline kohandus, et saavutada piisav edu keskpika perioodi eesmärkide valdkonnas, sh ka kulutuste võrdlusalus. Seoses

[7] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

sellega tuleb vältida üleüldisi kärpeid, säilitada majanduskasvu soodustavad kulutused ja suurendada jõupingutusi avaliku sektori kulutuste tõhustamiseks. Tuleb kasutada kõiki võimalusi, et suurendada selliseid makse, mis kõige vähem majanduskasvule vastu töötavad. Kõrge maksutase tuleb nihutada tööjõult kinnisvarale ja keskkonnale. Erinevusi töövõtjate ja füüsilisest isikust ettevõtjate maksustamises tuleb vähendada. Tuleb võtta meetmed maksulaekumise parandamiseks, maksudest kõrvalehoidmise vähendamiseks ja maksueeskirjade täitmise parandamiseks, sh rakendades maksude kogumise koondamist ühe asutuse pädevusse.

2. Ajakohastada riiklikku pensionkava, et tagada selle pikaajaline jätkusuutlikkus. Vaadata läbi tööturult varast lahkumist võimaldavad kavad. Tagada noorte töötajate laialdane osalus kavandatavas rahastatavas kavas, et tagada pensionide piisavus.

3. Võtta täiendavad meetmed taskukohaste ja kvaliteetsete koolieelsete lasteasutuste kättesaadavuse märgatavaks suurendamiseks.

4. Tugevdada tööhõiveametit, parandades väljaõppe, tööotsimisabi ja personaalsete teenuste kvaliteeti ja tulemuslikkust, k.a alltöövõtjatele edasiantud teenused.

5. Võtta kiiresti vastu avalike teenistujate seadus, et edendada avaliku halduse stabiilsust ja tõhusust, vältida eeskirjade rikkumist ning tagada uue avalike teenistujate seaduse asjakohane rakendamine. Tegeleda anonüümse osaluse küsimusega. Tagada ELi vahendite nõuetekohane rakendamine ja tõhustada võitlust korruptsiooniga.

6. Võtta vastu vajalikud õigusaktid, millega kehtestatakse kõrgharidus- ja uurimisasutuste kvaliteedi hindamiseks läbipaistev ja selge süsteem. Tagada jätkusuutlik ja kvaliteedi hindamise tulemustega seotud rahastamine. Luua kohustusliku hariduse valdkonnas arengule suunatud hindamisraamistik.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja